

ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ FORMATION LOGISTICS INFRASTRUCTURE OF THE WESTERN REGION

УДК 338

Благун І.С.

д.е.н., професор,
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника

Ничик І.Л.

аспірант
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника

У статті досліджено актуальні питання формування логістичної інфраструктури західного регіону. Проаналізовано логістичну інфраструктуру регіону. Розглянуто групу показників оцінки рівня розвитку логістичної інфраструктури регіону.

Ключові слова: логістика, логістична інфраструктура, регіон, логістичний центр.

В статье исследованы актуальные вопросы формирования логистической инфраструктуры западного региона. Проанализированы логистическую инфраструктуру региона. Рассмотрены группа показателей оценки уровня развития логистической инфраструктуры региона.

уровня развития логистической инфраструктуры региона.

Ключевые слова: логистика, логистическая инфраструктура, регион, логистический центр.

The article examines topical issues of formation of logistic infrastructure of the Western region. Analyzed logistics infrastructure of the region. Razganata group of indicators to measure the development level of logistic infrastructure in the region.

Key words: logistics, logistics infrastructure, the region, the logistics centre.

Постановка проблеми. Логістична інфраструктура – це система засобів просторово-часового перетворення логістичних потоків (матеріальних, інформаційних, фінансових, людських), а також сукупність підприємств різних організаційно-правових форм, які створюють організаційно-економічні умови проходження цих потоків шляхом створення потенціалу відповідних логістичних послуг. На нинішньому етапі розвитку України ключовим моментом економічних перетворень будь-якої області, регіону, у цілому держави є формування розвиненої логістичної інфраструктури, організації ефективного інвестиційного процесу щодо сфери логістики, створення й функціонування ринкових інститутів логістичної спрямованості як найбільш значущих складових загальної ринкової інфраструктури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Механізм функціонування та управління логістичною інфраструктурою в регіонах є найменш дослідженою проблемою в галузі логістики. Хоча останнім часом у вітчизняній практиці все ширше використовуються нові методи та технології розвитку логістики в регіонах, що ґрунтуються на логістичних концепціях. Проблеми обґрунтування понятійного апарату і його основні складові в їхньому взаємозв'язку розглядалися в працях відомих вітчизняних та зарубіжних вчених таких, як: В. В. Апопій, Д. Бауерсокс, П. П. Борщевський, О. Бурдяк, С. І. Дорогунцов, Є. В. Крикавський, О. В. Неборачко, М. Окландер, Л. Г. Чернюк, М. І. Фащевський та інші. У наукових публікаціях залишаються малодослідженими сутнісні та функціональні особливості логістичної інфраструктури регіонів, механізми управління ними.

Постановка завдання. Мета роботи – розробити теоретико-методологічні та прикладні засади формування та розвитку логістичної інфраструктури регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах загострення соціальних, економічних, політичних проблем, збільшення регіональних диспропорцій у регіонах постійною є потреба

пошуку можливих шляхів нейтралізації цих явищ. Стійкий розвиток економіки Івано-Франківського регіону забезпечується за рахунок створення сприятливих умов для розвитку великих підприємств на інноваційній основі та залучення інвестицій. У цьому стратегічному напрямі важлива роль відводиться інфраструктурі області, у тому числі розбудові та модернізації транспортної інфраструктури, розвитку логістики, розвитку галузі зв'язку та телекомунікацій [1]. В економічній літературі питання розвитку інфраструктури регіону головним чином пов'язують із транспортним забезпеченням, виробничою і соціальною сферами [2; 3]. Зважаючи на те, що інфраструктура має підлеглий характер, вона повинна враховувати вимоги й зміни в діяльності тих галузей і сфер, які вони обслуговують. Зміна парадигми управлінської діяльності висуває нові вимоги до застосування сучасних концепцій розвитку, серед яких особливе значення належить логістиці, що дозволяє оптимізувати процеси переміщення матеріальних і супровідних до них інформаційних потоків у межах сформованих логістичних ланцюгів постачання. Застосування засад логістичного управління у процесах розвитку інфраструктури регіону дозволить розширити й оптимізувати поточкові процеси на окремих територіях за потребою. Урахування засад логістичної концепції сприятиме зменшенню витрат на переміщення матеріальних потоків у межах регіону, зростанню рівня логістичного обслуговування та підвищенню ефективності роботи не тільки окремих підприємств, а й міжгалузевих регіональних комплексів. Такий зв'язок необхідно брати до уваги під час визначення пріоритетних напрямів і стратегічних завдань економічного й соціального розвитку регіону. Зокрема, в Івано-Франківській області до 2017 року у сфері логістичної діяльності окреслено такі завдання: аналіз логістичного потенціалу регіону та розробка комплексної програми його використання, розвиток і нарощування; аналіз та формування раціональних регіональних і міжрегіональних

логістичних ланцюгів через вдосконалення і розвиток інфраструктур: виробничої, регіональних ринків та інформаційних систем; започаткування підготовки фахівців з логістики в регіональних закладах освіти для потреб підприємств й управлінських структур регіону [1]. Окремі напрями практичної реалізація зазначених стратегічних завдань регіонального розвитку у сфері логістики пов'язані з підвищенням транзитного потенціалу регіону. Зокрема, заплановано будівництво логістичного центру інформаційного супроводження транзиту капіталів, людей і товарів через західний кордон України, а також влаштування автомобільної дороги від селища Верховина (Івано-Франківська область) до кордону з Румунією [4]. Разом з тим, незважаючи на те, що концепція логістики сьогодні набуває широкого поширення та практичного застосування не тільки на рівні підприємств, а й рівні регіону [5;6], теоретико-методологічний базис логістичного управління використовується слабо. Зокрема, у положеннях оновленої регіональної стратегії розвитку й уточнених пріоритетних напрямках розвитку регіону на 2015-2020 роки увага звернена на розвиток транспортної і соціальної інфраструктур, а розвиток логістики втрачає свою важливість.

Ефективне функціонування логістичної інфраструктури регіону неможливе без її раціональної структуризації. Раціонально побудована та адаптована до специфічних умов функціонування регіону логістична інфраструктура уможливить оптимізувати потоки як всередині регіону, так і поза ним,

і задовольнити потреби населення у логістичних послугах. Пропонуємо структурувати логістичну інфраструктуру регіону, враховуючи позицію логістичного ланцюга. Такий підхід до структуризації логістичної інфраструктури, на нашу думку, дасть змогу виділити об'єкти логістичної інфраструктури регіону, що забезпечить ефективне переміщення регіональних потоків на кожній ланці логістичного ланцюга.

Так на рис. 1 зображено схематично структуру логістичної інфраструктури регіону.

Важливу роль в ефективному функціонуванні логістичної інфраструктури регіону відіграють підприємства та організації, що забезпечують постачання сировини, матеріалів та комплектуючих, необхідних для забезпечення потреб підприємств-виробників готової продукції. Так джерелом виникнення потоків у логістичному ланцюгу є постачання, яке, на нашу думку, здійснюють видобувні підприємства та підприємства виробники матеріалів, комплектуючих та напівфабрикатів. Функціонування цих підприємств в умовах ефективно діючої логістичної інфраструктури регіону уможливить задовольнити потреби підприємств-виробників готової продукції у сировині та матеріалах у необхідній кількості та з нижчими транспортними, складськими та розподільними витратами.

Розвиток логістичної інфраструктури регіону неможливий без наявності промислових підприємств. Так, на нашу думку, їх ефективне функціонування та місце розташування повинні забезпечити оптимальний рух матеріальних потоків до споживача.

Рис. 1. Структура логістичної інфраструктури регіону

Ефективне функціонування логістичної інфраструктури регіону неможливе без її раціональної структуризації. Раціонально побудована та адаптована до специфічних умов функціонування регіону логістична інфраструктура уможливить оптимізувати потоки як всередині регіону, так і поза ним, і задовольнити потреби населення у логістичних послугах.

Важливу роль в ефективному функціонуванні логістичної інфраструктури регіону відіграють підприємства та організації, що забезпечують постачання сировини, матеріалів та комплектуючих, необхідних для забезпечення потреб підприємств-виробників готової продукції. Так джерелом виникнення потоків у логістичному ланцюгу є постачання, яке, на нашу думку, здійснюють видобувні підприємства та підприємства-виробники матеріалів, комплектуючих та напівфабрикатів. Функціонування цих підприємств в умовах ефективно діючої логістичної інфраструктури регіону уможливить задовольнити потреби підприємств-виробників готової продукції у сировині та матеріалах в необхідній кількості та з нижчими транспортними, складськими та розподільними витратами.

Розвиток логістичної інфраструктури регіону неможливий без наявності промислових підприємств.

Так, на нашу думку, їх ефективне функціонування та місце розташування повинні забезпечити оптимальний рух матеріальних потоків до споживача.

Зберігання матеріальних потоків у процесі їх переміщення від постачальника до споживача вимагає відповідної матеріально-технічної бази, основу якої становлять склади.

Склад – відокремлене чи спеціально обладнане приміщення, призначене для здійснення складських операцій, приймання, зберігання, сортування, підготовки до продажу, комплектування партій товарів і відпускання їх споживачам.

Для забезпечення ефективного розподілу потоків у регіоні повинен функціонувати логістичний центр. Логістичні центри є вузловими об'єктами логістичних мереж, у яких відбувається об'єднання та розподіл потоків вантажів, зміна транспортних засобів, а також надання послуг складування, управління запасами та інших супутніх послуг [2, с. 30].

Логістичні центри надають повний комплекс логістичних послуг на рівні світових стандартів для перевізників, транспортно-експедиторських компаній і організацій усіх форм власності з метою збільшення вантажопотоків та покращення якості сервісного обслуговування за рахунок використання сучасних логістичних підходів управління товарними потоками і технологій.

Так під логістичним центром у подальшому дослідженні розумітимемо спеціалізований об'єкт логістичної інфраструктури, що розміщений на перетині різних шляхів сполучення або поблизу прикордонних пунктів пропуску, аеропортів чи морських портів, завданням якого є акумуляція

та координація економічних потоків регіону, на основі зосередження інформації про потреби споживачів логістичних послуг з метою їх оптимального розподілу.

Для оцінки рівня передумов розвитку логістичної інфраструктури, рівня забезпеченості регіону об'єктами логістичної інфраструктури та рівня логістичного навантаження використовують кількісні методи. Необхідно здійснювати інтегральну оцінку шляхом зведення різнопланових показників рівня розвитку логістичної інфраструктури в регіоні держави, використовуючи індексний метод розрахунку. Для групування регіонів за рівнем розвитку логістичної інфраструктури використовуємо кластерний метод аналізу (таблиця 1).

Таблиця 1

Група показників оцінки рівня розвитку логістичної інфраструктури регіону

Напрямок оцінки рівня розвитку логістичної інфраструктури регіону.	Група показників оцінки логістичної інфраструктури регіону
Оцінка передумов розвитку логістичної інфраструктури	Логістичний потенціал регіону
	Геополітичний потенціал регіону
	Комунікаційний потенціал регіону
Оцінка забезпеченості регіону об'єктами логістичної інфраструктури регіону	Щільність об'єктів логістичної інфраструктури регіону
	Забезпеченість населення об'єктами логістичної інфраструктури регіону
Оцінка рівня логістичного навантаження в регіоні	Рівень навантаження потоків
	Рівень навантаження матеріальних потоків
	Рівень навантаження транспортних потоків
	Рівень навантаження інформаційних потоків

Висновки з проведеного дослідження.

Таким чином, формування логістичної інфраструктури регіону на основі врахування його виробничої спеціалізації спрямовано на створення належних умов для реалізації його потенціалу розвитку. Цей процес супроводжується необхідністю активізації діяльності об'єктів, що виконують логістичні операції. Їх залучення до процесів регіонального розвитку сприятиме оптимізації переміщення матеріальних, інформаційних потоків на базі використання принципів логістичного управління, зокрема: вчасності, надійності, терміновості, адресності споживача, мінімізації витрат при дотриманні відповідності якості наданих послуг.

З метою підвищення ефективності використання логістичного потенціалу, який формують промислові підприємства регіону та їх виробнича інфраструктура, пропонуємо такі напрями розвитку логістичної інфраструктури регіону: включати в регіональні програми розвитку пріоритетні

напрями розвитку логістики в регіоні, зокрема, за рахунок розвитку, удосконалення та підвищення ефективності функціонування елементів логістичної інфраструктури. Вирішення цього завдання доцільно здійснювати шляхом створення регіональних логістичних програм, у яких би розглядалися альтернативні варіанти вирішення проблем регіонального рівня; урахувати пріоритети промислового розвитку та сприяти активізації підприємницької ініціативи у сфері інфраструктурного забезпечення, що підтримує й обслуговує діяльність промислових підприємств; визначити об'єкти пріоритетного інвестування у сфері логістичної інфраструктури, наприклад, ремонт доріг, об'їзні шляхи, навантажувально-розвантажувальні термінали, складські термінали;

Підсумовуючи, розвиток логістичної інфраструктури навколо промислового сектору регіону супроводжуватиметься розвитком не тільки інфраструктури регіону, а й національної економіки загалом.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Клименко С.М., Дуброва О.С., Барабась Д.О., Омеляненко Т.В., Вакуленко А.В. – Управління конкурентоспроможністю підприємства: Підручник. – К.: КНЕУ, 2006. – 547 с.
2. Борисенко З.М. Основи конкурентної політики: Підручник. – К.: Таксон, 2004. – 704 с.
3. Голубков Е.П. Маркетингові дослідження: теорія, методологія, практика. – М.: Финпресс, 2008. – 416 с.
4. Джоббер Д. Принципы и практика маркетинга. – К.: Вільямс, 2000. – 677 с.
5. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: Монографія. – К.: КНЕУ, 2001. – 227 с.
6. Позняк С.В. Конкурентні переваги і конкурентоспроможність // Актуальні проблеми економіки. – 2002. – № 1. – С. 50-53.
7. Портер М. Конкуренція.: Пер. с англ.: Уч. пос. – М.: Издательский дом «Вільямс», 2000. – 495 с.
8. Райзберг Б.А. Курс управления экономикой. – СПб.: Питер, 2003. – 528 с.
9. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.
10. Шкода Т.Н. Потенціал організації -Основа її конкурентоспроможності // Проблеми системного підходу в економіці: Збірник наукових праць. Випуск. К.: НАУ, 2004. 200 с. – С. 97-100.